

11

Els gegants

Guad-Alà i Pedrasafira, són els primers gegants de la història de Gode-lla i es fan a l'any 1994 de forma artesanal per Pepe Orts Bargues, el recordat Vicent Moreno Camps i José Prades Guillot, partint de dos caps grans negres, pintats i regalats al grup per Salvador Rodríguez-Bronchú Orts, que s'utilitzaven per passar-los a la gent, que donava la voluntat mentre es ballaven "els nanos".

La iniciativa de construir els dos gegants, va nàixer de la visita que va realitzar el Grup de Danses a Ontinyent, amb motiu de la celebració del 750 aniversari de la fundació d'aquesta ciutat. En un principi, es va realitzar un prototip amb fusta, però finalment, els dos gegants tenen l'estructura d'alumini, de 2,60 metres Pedrasafira i 2,80 metres Guad-Alà, després d'haver-los retallat l'altura un metre, per tal de ballar-los amb major comoditat i guanyar estabilitat. Açò representà en aquell moment una gran novetat tècnica perquè la majoria dels gegants eren de fusta. Són desmuntables en dues parts, la qual cosa facilita el seu transport i emmagatzematge. Pel que respecta a la vestimenta, va ser qüestió de les dones, que al mateix taller de costura organitzat per al corpus i dirigit per Mª Paz Navarrete, inspirades per una sèrie de fotografies antigues van conservar fidelitat a la forma de vestir d'altra època. El preu estimat va estar al voltant de 350.000 de les antigues pessetes. Finalment, els nostres gegants van tindre un cost total de 605.900 pts.

Calia trobar nom per als gegants, i es va pensar en Vicent Senent Valls, historiador del taller d'història local de Godella, que sempre ha estat a disposició del grup quan hem necessitat informació. Es va encarregar de buscar noms adequats i escriure el text del tríptic preparat amb motiu del bateig:

"Ha estat per a mi un motiu de satisfacció que l'associació cultural Grup de Danses El Poblet de Godella m'invitara a fer una tria de noms per batejar els primers gegants, home i dona, dona i home, que es van a crear a Godella. I no podia ser de cap altra manera. La història ens

ensenya que al principi de totes les coses, també foren un home i una dona, i van ser creats per dominar la terra.

Vosaltres, seguint l'ensenyament del primer gran creador i arquitecte de tots els temps, també heu pensat que no era bo que un home estiguera tot sol, i li heu donat dona, fent un gran esforç. Tan sols vosaltres sabeu el que us ha costat; heu pogut crear gràcies al treball de tot el col·lectiu els primers gegants de la història de Godella, que dotats de gran poder i força, a partir d'ara, protegiran, defensaran, guardaran i repartiran tota classe de benaurances a les nostres gents de Godella.

Els gegants han arribat a l'occident europeu provenents de la mitologia clàssica. Són fills de la Terra. Nats del contacte de la sang que eixia de la ferida del seu home Uranos, a qui el seu fill, Cronos, havia tallat els testicles amb una corbella.

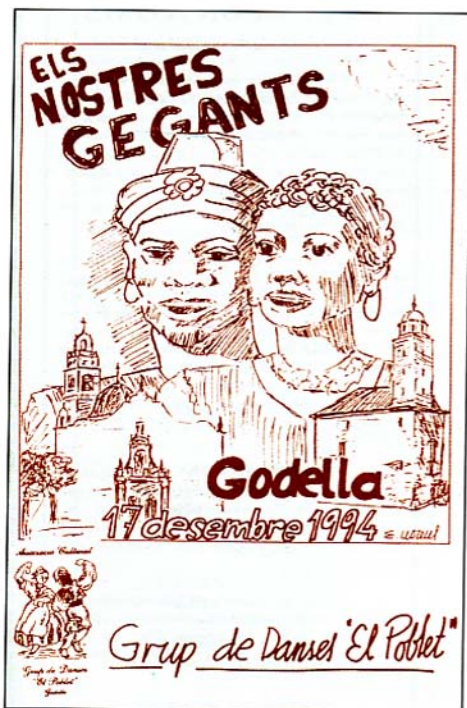
Homer els descriu com una raça salvatge i gegantina que són parents dels déus olímpics. Hesíode els assigna també un origen diví. De talla monstruosa, mirada ferotge i llarga cabellera. Posseïen una força terrible.

Però no tan sols apareixen els gegants a la mitologia grega i romana, sinó també en quasi totes les tradicions primitives sorgeix la llegenda dels gegants sota el signe del terrible i el meravellós. Recordem la Bíblia i els seus gegants: Og, Goliat, Sanson. Recordem els gegants de la llegenda occidental: Bodo, Gerion, Hèrcules, Thrym, Mimir, Aegir, Gargantua, etc. Tots ells signifiquen simbòlicament el poder i la força, el que rebassa la mesura normal.

També es pensa que el mite dels gegants al·ludeix a l'existència d'un ser primigeni i immens que va ser sacrificat i del qual va eixir la creació. Uns altres creuen que personifiquen els diversos fenòmens atmosfèrics (pluges, tronades, llampecs, huracans, etc.)

Per a determinades escoles de la psicoanàlisi, representen els pares, ja que els nens veuen els seus pares com a gegants guardians de l'esperit que posen obstacles a l'instintiu en la seua tasca educadora.

En el folklore popular el gegant sol ser el protector del poble contra els senyors, manté les seues llibertats i furs, té doncs un caràcter tutelar. Hi ha també una significació del gegant com a personificació de l'home col·lectiu, de "la unió fa la força", de la vida d'una comunitat. Este seria el sentit que deuriem tindre els vostres gegants.

Portada del tríptic realitzat amb motiu del bateig dels gegants.

subtus Paterna, cum furnis et sine moliendis. Kaledas julii". Però la traducció valenciana ens donaria Llosa i crec que seria un nom sense poesia.

D'altra banda, mirant El Corà, llibre sagrat dels musulmans, he trobat alguns noms de dones, no molts, certament, però aquí són: Aisà, Chudi (nom de la muntanya més alta d'Aràbia), Sichchin, Suayb, Tasnim, Tubba i Ulhud. A partir d'estos noms podríem inventar-ne algun de nou.

Pel que fa als seus noms a més dels que ja han aparegut pense que per a l'home li aniria bé el nom de Guad-Alà, que segons el llibre de "Historia del pueblo de Godella" de D. Agustín Sancho (1924), que mai no ha estat publicat, diu: "otros por creer que este es de origen moro, dicen que (su nombre) viene de Guad-Alá, nombre de un moro notable que residía en Godayla".

Com que serà un home de color, este és l'únic moment de la nostra història, la dominació musulmana, en el que podem situar al nostre poble l'existència d'una persona d'estes característiques.

Per a la dona he cercat més llibres d'època islàmica sense trobar quasi cap nom. Havia pensat que un possible nom podia ser Losa que és l'altre nom que té Godella al Llibre dels repartiments del Rei En Jaume el Conqueridor (c.1238): "Petrus Maça, miles, alqueria de Godaylea, que dicitur Losa, iuxta Algar (et)

Per finalitzar he degut anar a cercar a la poesia. Els noms que hi he trobat no tenen fonament històric però tenen connotacions més estètiques. Juntem aleshores la història i la poesia. He trobat estos noms dels quals podreu escollir els que més us agraden: Aixà, Suleima, Jàdixa, Mudeixar, Brianda, però el que més m'agrada és el de Pedrasafira, que era el nom d'una princesa de pell tan negra que quan el sol l'enlluernava, la seua pell lluïa tan blava com si fos una pedra de zafir.

Vicent Senent Valls".

Així doncs, amb la informació de Vicent, el 17 de desembre de 1994 van ser batejats Guad-Alà i Pedrasafira a la plaça de l'església, enmig de l'expectació dels veïns de Godella i visitants d'altres municipis. Acudiren com a convidats els gegants dels grups de Novelda i Alcoi. Els padrins van ser dos matrimonis molt volguts a Godella i que sempre col·laboren amb el Grup de Danses: Rafael Mauricio i Amparo Codoñer per Guad-Alà i Vicent Castillo i Isabel Llorens per Pedrasafira. Una dansa final a càrrec dels alumnes de l'escola del grup i unes calderes d'arròs amb fesols i naps, donaren fi a la festa del bateig.

Des d'aquest moment, Godella s'incorporà a un escollit grup de pobles de la Comunitat Valenciana que mantenen encara l'antiga tradició de les festes dels gegants: Ontinyent, Novelda, Alcoi, La Font de la Figuera, València...

Les seues eixides són freqüents, no sols a Godella, en el Corpus i alguna processó, sinó també a altres pobles. Fins i tot han participat en Trobades de Gegants a Alcoi (1996) o Novelda (l'any 1997), a la concentració de Valls (Tarragona) al 2001 o l'Aplec de Gegants a Sogorb al 2002.

Fer ballar els gegants era una part molt important i fins que no es formà una colla, qui els treia eren alguns components de la Junta Directiva. Avui en dia, hi ha una colla formada per José García Osca (cap de colla i antic component del grup de ball), Benjamín Lliso Ballester, Ximo López Gutiérrez i Rafa Valero Navarro davall la supervisió de Vicente Sancho Orts (actual vicepresident del Grup). Aquestes persones s'encarreguen de traure els gegants en tots els actes on participen, sempre acompanyats per tabal i dolçaina.

La colla s'encarrega de preparar tot el que envolta les eixides dels gegants, portant una administració interna per a cobrir les seues despeses de manteniment i desplaçament (lloguer de vehicle, gasolina, die-

tes...). Fins i tot disposen de correu electrònic per contactar amb ells: "joalogu@eutiv.upv.es".

En aquest sentit, és important assenyalar el luxe que suposa per al Grup de Danses El Poblet, poder mantindre una parella de gegants i lluir-los a sovint.

